

Jumalateenistus Nõos P, 13.02.22 kell 11.00, *Septuagesima*

Lektsioonid: Jr 9:22–23; Mt 20:1–16

Jutlus: 1Kr 9:24–27

Laulud: 214 (1–5); 332 (1–6, 7); 241 (1–3); 267 (1–4)

Eks te tea, et kes võidu jooksevad, need jooksevad küll kõik, kuigi auhinna saab ainult üks? Jookske nõnda, et teie selle saate! Ent iga võistleja on kasin kõiges; nemad küll selleks, et saada närtsivat pärja, aga meie, et saada närtsimatut. Sellepärast ma jooksen, aga mitte nagu pimesi; ma võitlen, aga mitte nagu tuult pekstes, vaid ma löön oma ihu ja teen ta oma orjaks, et muile jutlustades ma ise ei muutuks väärituks.

Tänase pühapäeva teema kirikukalendri järgi on „Teenimatu arm“. Altarist loetud kirjakoht Mt 20:1–16, milles Jeesus jutustab tähendamissõna töötajate viinamäel, seostub selle teemaga väga hästi. Tõepoolest, pole tähtis, millal inimene satub Jumala viinamäele tööle, lõpuks saavad kõik Jumala armu osaliseks, sest Jumal ei arvesta inimese antud panust, vaid usku, mille alusel inimene üldse Jumala riigi tööle on tulnud!

Kuid meie jutlusealune kirjakoht kõneleb pealtnäha midagi täpselt vastupidist. Närtsimatu pärja ehk Jumala armu nimel on justkui tarvis kõvasti vaeva näha ja lõpuks – nagu pingutusest veel vähe oleks – ei saa auhinda kõik „võistlejad“, vaid ainult üks! Mis mõtet on siis üldse Jumala riigi põllule tööle minna, kui pole kindel, kas üldse mina selleks võitjaks osutun? Ja ehkki Jeesus ütleb Mt 22:14 „Sest paljud on kutsutud, aga vähesed valitud“, on valitud küll vähe, aga siiski rohkem kui üks. Kuidas seda seletada?

Peab ütleva, et Pauluse võrdlus spordivõistlusega (paljude piibliteadlaste arvates Isthmose mängudega, mida korraldati alates 6. sajandist eKr, ja ka Pauluse ajal, Korintose maakitsusel merejumal Poseidoni auks) on sellele küsimusele vastamiseks väga sobiv.

Sest mis on üleüldse sport? EKI „Sõnaveeb“ annab „spordi“ vasteks: „füüsilist pingutust nõudev mänguline või võistluslik kehaline tegevus“. Niisiis, esiteks, ilma pingutuseta sporti teha ei saa. Teiseks, spordiga tõsiselt tegelemisel peab olema kindel eesmärk, sest kes tahaks pingutada lihtsalt sihitult.

Jah kõneldakse rahvaspordist, mille puhul, nagu öeldakse, pole tähtis võit, vaid osavõtt. Kuid ka iga rahvasportlane teab, et nt jooksu- või suusamaratonil ei lähe ta kaotama, vaid võitma. Ja kui ta isegi teab, et esikolmikusse, esikümnesse või isegi esisajasse tal oma võimete või kehalise ettevalmistuse poolest asja pole, siis püüab ta ikkagi võita iseennast, nt ületada oma eelmise korra tulemust. Või ületada ka ligimest, kaasvõistlejat, kellele ta nt eelmisel korral kaotas. Nädala pärast on Tartu maraton, üks küsige sellest näiliselt peamiselt rahvaspordi üritusest osa võtjailt, millise eesmärgiga nad starti lähevad!

Võistlusspordis aga pole kellelgi illusioone, et võistleva tasub minna poole jõuga. See pole isegi eetilise, sest tavaliselt liiguvad võistlusspordis suured rahad, sportlasesse on palju n-ö investeeritud ja häda talle, kui ta võistlusel head kohta ei saa! Iga tippsportlane teab seda isegi. Ükski neist ei lähe starti vähema kui võidumõttega, sest muidu pole eelnenud suurel pingutusel ju mõtet.

Paulus ütleb seepärast õigesti: iga võistleja on kasin kõiges. Nt Isthmose mängude puhul pidi sportlane kümne kuu jooksul loobuma kõigist meelelistest naudingutest ja allutama keha rangeile treeninguile. Kas ta tegi seda rõõmuga? Ei, kindlasti mitte! Kuid ta teadis, et ilma selleta pole tal võistlustel mingit lootust edu saavutada.

Täpselt samuti tuleb mõelda ka kristlasel, kes on asunud Jumala riigi tööle. Ta peab arvestama, et eesmärk, närtsimatu võidupärg, Jumala arm, igavene elu, pole saavutatav ilma pingutuseta. Rõhutagem veelkord: pingutused pole eesmärk omaette! Kuid vahendina eesmärgile jõudmiseks on nad paratamatud.

Võib-olla mõtleb nüüd mõni, et siis ei tasu küll sellele Jumala riigi põllule tööle minna. Elu on niigi raske ja pingutusi nõudev. Ja siis veel selline lisapingutus igavese elu pärimiseks, millekski, millest keegi isegi täpselt ei tea, millega on tegemist.

Kuid siin ongi valiku küsimus. Mille nimel inimene on nõus pingutama? Kas selle nimel, et saada hea haridus? Või tore pereelu? Või teha suurejoonelist karjääri? Või olla terve? Või saada kuulsaks? Või siiski selle nimel, et tema suhted Jumalaga ja ligimesega oleksid korras ning et tal poleks hirmu surma ees, sest see on usus Jeesus Kristusesse ületatud?

Paulus ütleb meie kirjakohas: „...ma löön oma ihu ja teen ta oma orjaks, et muile jutlustades ma ise ei muutuks väärituks.“ Olen selle Pauluse mõtte peale tihti mõelnud. Pauluse töö oli jutlustamine, inimestele kõnelemine evangeeliumist Jeesus Kristusest. Sellest, kuidas ta jutlustas, saame aimu tema kirjadest, sest piibliteadlaste arvates ongi mitmed neist tegelikult kirjapandud kõned.

Näiteks jutlustas ta nii nagu on kirjas Rm 13:13j: „Elagem kombekalt nagu päeva ajal, mitte prassimises ega purjutamises, mitte kiimaluses ega kõlvatuses, mitte riius ega kadeduses, vaid rõivastuge Issanda Jeesuse Kristusega ja ärge tehke ihu eest hoolitsemisest himude rahuldamist!“

Kas peame arvama, et Paulusel polnud soovi endale naudinguid lubada, enda kiusajaid paika panna, endast edukamaile konkurentsi pakkuda jne? Kindlasti oli Paulusel selline soov! Meie kirjakohale eelnevas lõigus 1Kr 9:4jj ütleb Paulus: „Kas meil ei ole õigust süüa ja juua? Kas meil ei ole õigust kaasa võtta õdede hulgast naist, nagu teevad muud apostlid ja Issanda vennad ning Keefas? Või ei ole ainult minul ja Barnabasel õigust olla vaba kehalisest tööst?“

Seega näeme, mida kõike Pauluse hing võis ihata: naudingut toidust ja joogist, seksuaalset lähedust, korralikku puhkust ihulisest tööst. Kuid meie kirjakohas ta ütleb: „...ma löön oma ihu ja teen ta oma orjaks, et muile jutlustades ma ise ei muutuks väärituks.“ Ta teab, et ta võiks teha kõike seda, mida hing ihkab. Kuid ta ei saa elada oma õpetuse vastu. Ja pealegi pole see õpetus mitte tema oma, vaid Jumala oma. Jumal ise on talle selle õpetuse suhu pannud. 1Kr 9:16 ütleb Paulus: „... see kohustus on pandud mu peale, ja häda mulle, kui ma evangeeliumi ei kuuluta!“

Niisiis on Paulusel valida, nagu sportlasel, kes on paljude teiste hulgast jõudnud välja tippu, kellesse on palju investeeritud ja kes on palju kannatanud: ta kas läheb võidu peale välja või riskib tõsiste tagajärgedega, millest ta isegi täpselt teadlik pole.

Ühesõnaga, suhtumine Jumala riigi põllule tööle minnes peab olema selline, et „mina võidan“. Võistelda tuleb muidugi ausalt. Paulus ütleb 2Tm 2:5: „Ja kui keegi võistleb, ei saa ta ometi võidupärga, kui ta ei võistle korralikult.“ Ei tohi kasutada keelatud võtteid, mis kaasvõistlejat kahjustavad. Ei tohi oma usuteel kurjasti ära kasutada ligimesi oma eesmärgi täitmiseks. Kuid veelkord: usuteele asudes pole mõtet minna kaotama.

Kui mõtleme veel lõpuks tänasele evangeeliumikohale, millest pärineb ka pühapäeva teema „Teenimatu arm“, siis ka need töölised, keda viinamäe isand tööle palkas, ei läinud arvatavasti viinamäele „seanahka vedama“. Neil oli lootus välja teenida oma kokkulepitud palk ja tõenäoliselt arvestasid nad võimalusega, et kui nad korralikult tööd ei tee, ei pruugi nad seda palka kätte saada.

Ja pole ka põhjust arvata, et need töölised, keda isand üheteistkümnendal tunnil, enne tööpäeva lõppu palkas, ei pingutanud tööle minnes. Sest küllap arvestasid ka nemad, et palk, mis neil loota on, ei ole eriti suur, ja kui nad nüüd ei pinguta, siis pole neil mitte millelegi loota. Vaevalt, et keegi põllutööle „nalja tegema“ läks.

Tahan sellega öelda seda, et midagi, mida inimene oma tarkusest tegema asub, ei peaks võtma lõdvalt. Kui töötad, siis tööta. Kui puhkad siis puhka. Kui naudid, siis naudi. Kui teed halba, siis tee halba. Võib-olla sedasama mõtleb ka Issand, kui ta Ilm 3:15j ütleb Laodikeia kogudusele: „Ma tean su tegusid, et sa ei ole külm ega kuum. Oh oleksid sa ometi külm või kuum! Aga nüüd, et sa oled leige ja mitte külm ega kuum, sülitän ma su välja oma suust.“

Oluline on seejuures aga see, kelle või mille huvides või kelle vastu sa oma teod teed. Neile, keda ehmatas mu just öeldud lause „Kui teed halba, siis tee halba“, tahan selgituseks öelda, et kui sa teed halba saatana huvides ja Jumala või ligimese vastu, siis pead arvestama vastavate tagajärgedega. Kui aga teed „halba“ oma uskmatu naabri vastu, pannes tema postkasti kristlikku ajakirjandust või „tüüdates“ teda pühapäevase muruniitmise asemel kutsetega kirikusse, siis oled ka neis asjades, mis mõnele tunduvad halvad, valinud poole. Ja see pool on hea pool, kui vaadata Jumala seisukohalt.

Viinamäe isand hindas kõiki töölisi, kes tulid tema kutse peale tööle. Nad oleksid võinud eri põhjustel keelduda. Kuid nad tulid ja andsid oma parima. Ning isand andis neile kõigile võrdse töötasu, mis oli õiglane.

Ja isegi kui auhinna saab, nagu Paulus ütleb, ainult üks, siis on see üks ka selle vääriline. Peaegu ükski inimene pole aga selle vääriline. Peale ühe. Ainus vääriline saama auhinda Jumalalt on tema Poeg Jeesus Kristus.

Kuid Jumal on seadnud nii, et koos Kristusega võidavad paljud – need, kes on uuesti sündinud veest ja Vaimust ning kes Temasse usuvad. Nagu ütleb apostel Johannes 1Jh 5:4: „Jah, igäiks, kes on sündinud Jumalast, võidab ära maailma. Ja see ongi võit, mis on võitnud ära maailma – meie usk.“
Aamen.